

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Et synagoga populoru[m] circu[n]dabit te, & p[ro]pter ha[n]c in altum
regredere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

quærens, nisi ut ueritas dei stabiliatur, & mādato eius satisfiat, quod nisi esset, libens illorum furori cederet. Et hic iam incipit tentationis affectus, peracta caligine tribulationis, rursum respirare in fiducia dei misericordiar, ut & nos ita facere discamus, in nostris tribulationibus: Exemplo enim nobis hæc & gesta, & scripta sunt.

Et synagoga populorū circūdabit te, & ppter hāc in altum regredere.

Hoc uerū (ut cepto nostro sensu perseueremus) ostendit Dauid nō pro se sed pro populo, sollicitum esse, primū enim petijt in iudicium restitui, nec sui nec populi respectu, sed solius dei intuitu, qui sic mādarat, ut primo dei in hoc uoluntati seruiret, iam a charitate dei descendit in charitatem proximi, ut horum inuicem eodem dei p̄cepto seruiat: Fac, inquit, oro, ut populorum turba rursum circundet me, mihi adhæreat, mihi subijciatur (nam optatiue loquitur per futurum indicatiui, Sicut gloriatur psal. cxliij. Qui sub dīs populū meū sub me) hoc enim in eorum redūdā salutem, ne sicut populus sine duce ceciderit, regem, ne errent sicut oues sine pastore, ne sicut populus sine duce ceciderit, latroni expositi sint: Si ego indignus sum, tu tamen dignus es cui obediret, & illi digni ne propter me tradantur in direptionem, & dispersionem: Sed rursum me in caput restituito, colligas dispersiones Israhel (psalmo. cxlvj) & membra ad corpus suum. Ita enim pius rector populorum, quantum ad se pertinet, libens omnia amittere, tantum deo & hominibus debitum optabit implere, & sua mala metuet in populi periculum, & perditionem redūdare. Huius exem- Exēplo Atha-
pli finge, uel sancti Athanasium, uel Hilarium, aut similes tempore Arriana-
nastij & Hila-
rij orādum.

plis in exiliū eiectos de sedibus suis: nam nostro seculo, non uideo unde possit peti exemplum, quando nulli committere audent, quo digni fiant eiectione. Hī ergo sancti patres, ut ab ambitionis nequitia fuerunt alienissimi, ita (ut ipse Hilarius confitetur) debito compositi sacerdotij, oprabant Arrianis deiectis in sua sede ministrare deo, & populo per uerbi ministerium prodesse, sua uero absentia, populis sibi creditis, misere & anxie metuebāt a lupis hære-eticis, & uerbo dei uim fieri amare ferebant. In horū persona, si hos uersus ores, & exemplū Dauid uidebis, & apte ad affectū uerba quadrare experieris. Effet idem exemplum, si quis Episcopus, uel prelatus ab ipso alienaretur, pesti- sui excommunicaretur, uel desereretur, & populus ab ipso alienaretur, pesti- feris susationibus, detractionibus, mendacijs seductus. Nam ut alio malo non periclitetur populus, certe calumnia & detractione prelati sui boni uiri ad mendacium, & odium ueritatis animaretur. Qualibus totum Israhel subuer sum, & sui causa perditū, tantis æstibus Dauid ingemiscit, ut irā dei in illorum furorem inuocet, necessaria certe pro populo seruādo orōne. Melius enim est etiam perdi illos impios, q̄ populum in impias opiniones induci. Cum Apo- stolus etiā anathema esse uelit, q̄ Galathas a ueritate deturbassent.

Mire autem temperauit uerbum, ne diceret, circūdabit me, sed circūda- bit te, hoc est, congregabitur tibi. Vbi nō modo id indicat qd̄ supra diximus, iudicium non hominis, sed dei esse, quod p̄cipiente deo geritur. Ideo nō ho- minibus, sed deo cōgregātur, qui ad ministranti homini in opere dei congre- gantur. Verum & illum tropum refert, ubi dominus in scripturis, sapius scri- tur in medio populi sui, Sicut psal. xlv. Deus in medio eius non cōmouebitur, Et. ij. Cor. vj. ex Leuit. xxxvj. Et inambulabo inter uos, & erō uobis in deum, & uos eritis

○ & uos eritis

& uos eritis mihi in populum, Aptissime sane sic loquitur pro hoc integro
 Nam Absalom & qui imitantur eum, non id quærunt, ut charitate seruiant
 sed ut potestate dominentur, non ut populum ad deum, sed ad seipos congregent.
 Ipsi uolunt esse Idola, quæ circumdantur a populis, non enim dei gloriam in
 populi salutem, sicut decet fideles mediatores, quærunt, sed suam tyrannidem.
 Quare hoc uersu percutit omnium illorum arrogantiam & ambitionem, qui pro
 populo tantum, ut suo commodo principetur, præsumunt, id ne fiat, tam pie de
 deo orat uir dei electus. Quod malum certe in Ecclesia hodie supra modum
 grassatur, irascete deo, dum celsuras hominum longe supra minas dei timeamus,
 & præ personarum respectu, deum penitus non uidemus.
 Ita & illud, propter hanc in altum regredere, seu, ut heb. habet, reuertete. Non
 dicit, repone me in altum, sed tu reuere in altitudinem, non, inquit, propter
 me, sed propter synagogam populorum: Huius enim me miseret, huius calumnia
 seductionem indigne fero, pro hac oro, non pro me. Vide ergo, sicut supra
 amore dei, pro iudicio quod deus mandauit, præcatur: Ita hic in amore fratrum
 præcatur, pro eorum salute, utrinque pie sollicitus, ne deo non fatiatur, & ne ho-
 mines pereant sui causa, ut stet officium dei, quod populos regat, & obedi-
 tia populi, quæ obtemperet, nequæ sit, aut populus sine deo, aut deus sine po-
 pulo, O uocem pontificibus, pastoribus, rectoribus, magnatibus comendandam,
 memori mente tenendam, & fideli studio obseruandam. Quando autem deus de
 seruit altitudinem, ut necesse sit ei ad eam reuerti? Quoties uidelicet, ambitio-
 nis in loco dei sedet, nam hic dum populum dei sibi subijcit magis quæ deo, certe
 quantum in ipso est, extollitur (iuxta Paulum) supra omne quod colitur, aut,
 quod dicitur deus: Atque hic est antichristus, quæ si in Ecclesia contingat omnes
 pontifices esse ambitiosos, & in populum dominari, sibi quæ populum subijcere,
 non Christo, Quis dubitet tum Antichristum regnare: Reuertitur autem deus
 in altitudinem, dum deiectis ambitiosis Absalomis, rursus constituit iudices
 sicut antiquitus, qui populum deo congregent, dei præcepta doceant, tradi-
 tionibus hominum postremo loco habitis.

*Deus locum
 suum deserit.*

Nota.

*Oratio idonea
 pro pontificibus.*

*Nota præsumptio-
 torum indigni-
 tatem.*

Nec miretur quisquam, id esse in altitudinem reuerti, quod est suum iudicium,
 suam potestatem, suum officium, suum ministerium resuscitari, quando in spiritu
 prophetam loqui scimus, ideo de spirituali exaltatione dei intelligendum, qui
 exaltatur, dum nos ei subijcimus, uerbum eius audimus, opera eius uidemus, & hæc
 omnia ministerio hominum. Quare hic psalmus est oratio longe omnium affectuosissima
 pro pontificibus, bonis rectoribus impetrandis, quæ utinam hodie pro Ecclesia
 Christi dignis uerborum affectibus singuli oraremus, neque enim unquam fuit tanta hæc
 orandi necessitas. Quid enim hodie in Ecclesia uidemus quod his uerbis respondeat,
 ubi sunt quæ populum ad Christum eo studio promouent, quæ ad seipos? Quis tanta cura
 satagit, ut magis deum timeant Christiani, quam potestatem pontificum? In peccatis
 deum offendentibus, secrete etiam ridemus, in offensis pontificum, nihil non furiam
 intetamus. Deinde ad nostras pompas, ad nostras ceremonias, ad nostras
 potestates, ad nostras leges cogimus: Sed ad uerbum Christi, ab charitate spiritus,
 tantum abest, ut congregemus, ut summo studio etiam laboremus, ne populus
 tantum abest, ut congregemus, ut summo studio etiam laboremus, ne populus
 Christus, & ueritatem intelligat, neue aliqui cõcordes sint fideles Christi,
 præsertim principes & reges, donec id ausi simus docere: Esse scandalosum si
 uulgo sincera pietas Christi tradatur, scilicet, quæ non sit (nostro sensu) res par-
 uis periculi, si populus sincere Euangelium pernoscat, si uerbum dei, uerbis ho-
 minum præferat, si recte pietatis opera puerilibus operum speciebus præligat,
 Nimirum

Nimirum q̄ hinc fames & penuria nobis sint occurrura, aut certe p̄p̄a, quam ex mundo rapuimus, ruitura. Breuiter tempora illa periculosa hodie aguntur, in quibus, non deum, sed hominem adorare cogimur.

Dominus iudicat populos. Iudica me dñe sc̄d̄m iusticiam meam, & sc̄d̄m innocentiam meam super me.

Hic plane seipsum reddita ratione exponit: quid uoluerit intelligi per regressionem dei in altitudinem, per iudicium diuinitus præceptum, per congregationem populorum circumdantium deum. Cur (inquit) non ita loquar: Non nos sumus, qui regimus, qui iudicamus, qui loquimur, dñs iudicat populos, ipse solus est iudicium in populis, ipse loquitur, ipse iudicat, ipse facit in nobis omnia. Non dominabor (ait Gedeon iud. viij.) uestri, nec dominabitur in uos filius meus, sed dominabitur uobis dñs. Ecce uir sanctus, nō ad se admisit congregari populum, etiā postulatus, sed ad dominum eos reduxit. Contra. j. Reg. viij. dixit dñs ad Samuelem: Non te, sed me abiecerunt, ne regnem super eos. Non q̄ malum esset regem petere, uel habere (nā postea ipsemet, dedit eis reges) sed quod affectu cæco magis in regem hiabant, q̄ in deum, qui non id quaerebant ut per regem ad deum raperentur, idonei scilicet, quos tyrannus ediuerso sibi, nō deo subieceret, sicut & in Saule eis cōtigir, quem petebāt. Ex quibus oibus patet, q̄ sit manifestus furor dei, quādo ipsemet nō iudicat, seu non regit, sed sinit Absalomos ambiciosos iudicij locum tenere, ut digni nō si mus uerbū dei audire, nec opa eius uidere, sicut prædixit Luca. xvij. Venient dies qñ desyderabitis uidere unum diem filij hominis, & nō uidebitis.

Quō tēpus furoris domini cognoscēdū.

In hebræo futurum est, iudicabit populos. Q̄ uel optatiue per modum precationis intelligi pot̄ in hunc modum: Obsecro, ut tu sis iudex populorum, ne finas homines iudicare, & populum tuū seduci hominum uerbis & operibus. Vel assertiue per modū spei suā precationem exauditā fidentis, q̄ d̄ mihi placet, in hūc modum: Confido, & certus sum me exauditū, ut rursus tuum uerbum, tuum opus, tuū iudicium, populum cōgreget, quē impij illi suis uerbis & operibus dispererunt, & tibi subtraxerūt occasione mei.

Ideo postq̄ eam dei, & populorū egi, nouissime agit & suā, orans, ut innocentia sua manifestet. Sigdem nec dei, nec populorū causa resarciri potuisset, nisi, deiectis impijs, innocētia sua defensa fuisset. Ita necessitas gloriæ dei & salutis populi cogit, ut & suā causam iustificari petat, q̄ diu enim ipse damnatur inique, tādū necesse est, nec dei iudiciū, nec ppli obediētiā uera esse, cū inique damnatū nō audiāt, audiāt aut̄ iniquos illius dānatores, & persecutores.

Orāus deus ut iustificet causam ueritatis.

Ita uidemus non satis esse, si quis ob iustam causam, ut pro ueritate patiat, sed sollicite oportet orare, ut deus iudicet, & iustificet causam ueritatis, nō pro suo ipsius commodo, sed pro ministerio dei, & populi salute, quorū salus sine periculo non est, nec sine tua culpa, si stulta humilitate, pro ueritate & iusticia tua seruāda, aut resuscitāda, nō ores sollicitissime. Nam nō tantū curare debes q̄ humilis & abiectus tu esse possis, q̄tum ne populus a ueritate & iusticia simul alienetur, & mēdacijs ac iniquitate illa quiet: Ferenda sunt mala, & iniqua, sed sic, ut charitatem in alios nō amittas, quæ sollicita sit, nō quō tu surgas, sed quō illi non scādalisent, & pereāt, p̄pter fratres meos (in q̄) & pximos meos, loquebar pacē de te. Sic Paulus gratias agit deo, q̄ uincula sua nō modo nō fecerint Euāgelio impedimentum, sed etiā promouerint.

O ij Dicit